

שנה"ל תשע"א 2011
תכנית ב"א סמסטר ב'

מבוא לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה

המרצה: ד"ר תחיה עשת

דואר אלקטרוני: eshett@gmail.com

שעת קבלה: יום ב' בין השעות 11-12, חדר 134 (בניין רב-תכליתי).
או במועד אחר לפי תיאום מראש

מטרת הקורס: לחשוף את הסטודנטים לעקרונות החשיבה והניתוח הסוציולוגיים והאנתרופולוגיים, בצד סקירת מושגי יסוד ותיאוריות תוך יישומם על השדה הרפואי. יושם דגש על שימוש בתיאוריות ומושגים מתחומי הדעת האמורים, לשם הבנת מצבים חברתיים של בריאות, חולי וריפוי והתבוננות במערך הרפואי-טיפולי.

דרישות הקורס: נוכחות בשיעור והשתתפות פעילה.
מבחן סמסטר – במתכונת של מבחן אמריקאי.

היקף שעות: ארבע שעות סמסטריאליות.
יום א' 10-12; יום ג' 12-14.

תכנית הלימודים ורשימה ביבליוגרפית:

ספרי הקורס:

משוניס, ג'ון

1997 סוציולוגיה, האוניברסיטה הפתוחה.

הבילנד וילאם

1996 אנתרופולוגיה תרבותית, האוניברסיטה הפתוחה.

הקריאה בספרים היא על פי נושאי הסילבוס.

1. הפרספקטיבה הסוציולוגית: הגישה הסוציולוגית ופרדיגמות תיאורטיות הרווחות בסוציולוגיה
2. הפרספקטיבה האנתרופולוגית: הצגת הגישה ותחומי החקירה האנתרופולוגיים, שיטות מחקר באנתרופולוגיה.

Emerson, Joan (1970) "Behavior in private places: sustaining definitions of reality in Gynecological examinations". *Recent Sociology* no. 2, pp. 73-97.

* ברגר, פיטר (1970) *הזמנה לפגישה* (עם הסוציולוגיה) פרק ראשון 9-32

ב. תרבות: מרכיבי תרבות, גישות לניתוח תרבות, תרבויות משנה ומפגש בין תרבות.

זורובסקי מרק, "רכיבים תרבותיים בתגובה לכאב" בתוך: *היחיד והסדר החברתי*, רוט-הלר דניאלה (עורכת), 1992 ת"א: עם עובד, עמ' 135.

גולדין, סיגל (2002) "אנורקסיה בישראל או אנורקסיה ישראלית? כמה הערות על תסמונות תלויות תרבות בהקשר גלוקלי". סוציולוגיה ישראלית 3 (1) 105-141.

Rodin M. (1992) "The Social Construction of Premenstrual Syndrome" *Soc. Sci. Med.*
Vol. 35 No 1 pp. 49-52.

ג. אינטראקציה חברתית וכינון זהות: סטטוס, תפקיד קונפליקטים והבניית זהות.

רובין, ניסן; שמילוביץ, כרמלה ומאירה וייס (1994) השמן והרזה: טקסי הגדרה אישיים של שינוי זהות אצל שמנים שרזו לאחר קיצור קיבה". *מגמות* ל"ו: 5-19.

ד. חיברות (סוציאליזציה): מטרות תהליך החיברות מנק' ראות החברה והפרט, חיברות מבוגרים, חיברות לתפקידי מין.

Smulyan L (2004) "Redefining self and success: becoming teachers and doctors", *Gender and Education*, Vol. 16, No. 2, pp.225-245.

חיים חזן (1998) "הסתגלות ושליטה בבית אבות" בתוך: *אנתרופולוגיה מקומית בעריכת אבוהב אורית*, הרצוג אסתר וגולדברג הרווי.

ה. קבוצות וארגונים: מיון קבוצות (ראשונית, משנית, התייחסות); סוגיות נבחרות בחקר קבוצות וארגונים (אפיונים והשלכות התנהגותיות) פוליטיקה וכוח.

קונדה, גדעון (2000) *מהנדסים תרבות: שליטה ומסירות בחברת היי-טק*. תל אביב: חרגול. פרק 1: תרבות וארגון, עמ' 9-36.

*סמואל, יצחק (1996) *ארגונים, מאפיינים, מבנים, תהליכים*. חיפה: אוניברסיטת חיפה (מהדורה שניה): 19-38.

*גופמן, א. (1992) "המאפיינים של מוסדות כוללניים" בתוך: *היחיד והסדר החברתי*, רוט-הלר דניאלה (עורכת), ת"א: עם עובד, עמ' 230-262.

ו. משפחה: המשפחה כתופעה אוניברסאלית, תפקידי המשפחה, גירושין בחברה המודרנית, דפוסי שארות.

הולט, סילביה אן (1986) "לידתו של פולחן האימהות" בתוך: *חיים ששניים פחות*, ת"א: עם עובד, עמ' 234-267.

חסן, מנאר (1999) "הפוליטיקה של הכבוד: הפטריארכיה, המדינה ורצח נשים בשם כבוד המשפחה" בתוך: *דפנה יזרעאלי, אריאלה פרידמן ואחרות (עורכות), מין מיגדר ופוליטיקה*, תל-אביב: הקיבוץ המאוחד, עמ' 267-305.

ז. סטייה חברתית וסטיגמה: מנגנוני פיקוח חברתיים, גישות תיאורטיות להסבר סטייה.

סלייטר, ל. (2005) "שפויים במקומות לא שפויים" בתוך: *לפתוח את התיבה של סקינר*, ת"א: אריה ניר הוצאה לאור, עמ' 70-99.

דשן, ש. (1996) *במקל מתקפל: אנתרופולוגיה של נכות*. הוצאת שוקן. פרק ראשון: "הגוף חסר הראייה", עמ' 33-35.

ה. ריבוד חברתי: סוגי אי-שוויון, ניעות חברתית, התיאוריה המרקסיסטית והפונקציונליסטית וסוגיות ריבוד בחברה הישראלית.

הד דוד (1989) "דמו של מי סמוק יותר והכרעות טרגיות – הקצאות משאבים נדירים ברפואה". *אתיקה ורפואה*, ת"א: משרד הביטחון והוצאה לאור, עמ' 111-128.

* קינגסלי דיוויס ווילברט א. מור (1973) "כמה עקרונות של הריבוד החברתי", בתוך משה ליסק (עורך), *סוגיות בסוציולוגיה*, ת"א: עם עובד, 99-111.

* מרקס, קרל (1985) "מניפסט המפלגה הקומוניסטית" בתוך דניאלה רוט-הלר וניסן רוח (עורכים), *היחיד והסדר החברתי*, ת"א: עם עובד, 322-345.

* ובר, מכס (1985) "מעמד, סטטוס, ומפלגה" בתוך דניאלה רוט-הלר וניסן רוח (עורכים), *היחיד והסדר החברתי*, ת"א: עם עובד, 322-345.

ט. אמונות, סמלים וטקסים: תפקידם ומשמעותם מנקודת ראות מקרו ומיקרו.

לוי שטראוס, קלוד (1980) [1958] "יעילותם של סמלים" בתוך: *פרקים באנתרופולוגיה חברתית*, מ. שוקד, ע. מרקס וש. דשן (עורכים), ירושלים, שוקן, עמ' 235-244.

אברמוביץ, הנרי (1998) הלוויה בירושלים: נקודות מבט אנתרופולוגיות. בתוך: אורית אבוהב, א. הרצוג, ה. גולדברג, וע. מרקס (עורכים) *ישראל: אנתרופולוגיה מקומית*. תל-אביב: ציריקובר. עמודים: 553-569.

י. סוגיות באנתרופולוגיה רפואית: הגדרת חולי, דרכי הטיפול והתמודדות רפואה עממית ומודרנית.

בילו, יורם (1984) הדבוק ביהדות: הפרעה נפשית כמשאב תרבותי. *מחקרי ירושלים במחשבת ישראל*, כרך בחב' ד'. ירושלים הוצאת מגנס. עמ' 529-563.

Armstrong, D., S. Michi and T. Marteau. 1998. Revealed Identity; A case study of the process of genetic counseling. *Social Science and Medicine*, 47 (11), Pp.1658-1653.

* פרטי השלמה ורשות